

prognoze da se nešto neće nikad ostvariti koje je stvarnost demantovala prekonoć. Klasičan primer je tvrdnja Ernesta Raderferda, objavljena 1937. godine, da su slabi izgledi za korišćenje nuklearne energije.

SOLARNI „BRIDER“

Bojazan prof. Paara da će stvarna energetska dohodnost solarnih uređaja biti mala već su danas bez osnova. Što se tiče uređaja za dobijanje toploće, to nikada nije ni bio problem, jer kvadratni metar solarnog grejača vode može godišnje da zahvati u našim krajevima oko 700 kWh energije, što je daleko više od energije potrebe za njegovu proizvodnju. (Nuklearna elektrana energiju utrošenu za njenu proizvodnju povrati tek za oko 3 godine.) Čak i solarne čelije isplate svoju energiju u roku manjem od 3 godine, a njihov vek je sigurno duži od 30 godina. Dž. Lindmajer (Lindemayer), predsednik kompanije Solarex, "oplodavač", u kome pokazuje da fabrika solarnih čelija vrlo brzo može da povrati energiju utrošenu u njenu izgradnju i da prve proizvedene čelije mogu same sebe da reprodukuju („oplodavaju“), proizvodeći nove čelije.

Što se tiče Balkomove kuće, koja pripada pasivnom tipu solarne arhitekture, nema ni govor o da je u njenu gradnju utrošeno znatno više energije nego u građenje obične kuće te veličine. Jer, kao što sam istakao, u samogrejne solarne kuće prvenstveno se ulaze naučno znanje, kojim tek sad raspolažemo, a ne materijali i uređaji.

PROSEK SUNČEVE ENERGIJE

Kad govorimo o Sunčevoj energiji, onda možemo da se služimo podatkom o proseku snage, uključujući i period kada nema sunca (noć), ili, kao što je kod solarista ubičajeno, o ukupnoj energiji koja u toku godine (sezone ili meseca) dospe na Zemlju. Ako znamo karakteristike

solarnog uređaja, drugi podatak nam odmah kazuje koliko ukupno energije možemo da iskoristimo u toku određenog perioda. Podatak o prosečnoj snazi se svodi na isto, samo što prosek moramo da množimo brojem sekundi u razmatranom periodu da bismo dobili energiju. Ovo, međutim, nema svrhe, jer se izvorni meteorološki podaci odnose na primljenu energiju, pa se uvođenjem prosečnom snagom da bi čini nepotrebani krug, koji nas vraća na istu tačku. Protivnici solarne energije operišu nepovoljnije.

Prof. Paar navodi dobro poznatu činjenicu da dotok Sunčeve energije na Zemlju nije usklađen sa potrebama u grijanju. Ja sam mu u prošlom odgovoru ukazao na to da situacija nije tako loša ako se problemu pride sa naučne strane, i naveo primere solarnih kuća koje i od zimskog sunca, takvog kakvo je, uspevaju da zahvate gotovo svu energiju potrebnu za grijanje. Dr Paar, očigledno, ne veruje u to, pa meni ostaje jedino da se prihvativim mistrije i viska i sagradim takvu kuću, što će uskoro i učiniti.

U drugim primenama Sunčeva energija i nije tako neusklađena, npr. za grijanje vode za potrebe naše primorske turističke privrede, jer tu se maksimum sunca poklapa sa maksimumom broja gostiju. U proizvodnji električne energije, takođe, postoji dobra usaglašenost, naročito kod nas. Poznato je da se u potražnji električne energije javlja dnevni vrh; sem toga, za nas je kritičan letnji period, kada nemamo dovoljno padavina i hidroenergije. Solarseme čelije bi, stoga, mogle da sačuvaju vodu velikih hidroakumulacija za jesen. (Mi smo, izgleda, u tom pogledu jedinstvena zemlja, zapravo idealna za spregu solarnih čelija i hidroenergije.)

LABAVOST FUTURISTIKE

U prošlom odgovoru naveo sam da o budućnosti solarne energije postoje razne procene jednakovrednih autoriteta. Iako prof. Paar navodi procene koje su već

solarnog uređaja, drugi podatak nam odmah kazuje koliko ukupno energije možemo da iskoristimo u toku određenog perioda. Podatak o prosečnoj snazi se svodi na isto, samo što prosek moramo da množimo brojem sekundi u razmatranom periodu da bismo dobili energiju. Ovo, međutim, nema svrhe, jer se izvorni meteorološki podaci odnose na primljenu energiju, pa se uvođenjem prosečnom snagom da bi čini nepotrebani krug, koji nas vraća na istu tačku. Protivnici solarne energije operišu nepovoljnije.

Prof. Paar navodi dobro poznatu činjenicu da dotok Sunčeve energije na Zemlju nije usklađen sa potrebama u grijanju. Ja sam mu u prošlom odgovoru ukazao na to da situacija nije tako loša ako se problemu pride sa naučne strane, i naveo primere solarnih kuća koje i od zimskog sunca, takvog kakvo je, uspevaju da zahvate gotovo svu energiju potrebnu za grijanje. Dr Paar, očigledno, ne veruje u to, pa meni ostaje jedino da se prihvativim mistrije i viska i sagradim takvu kuću, što će uskoro i učiniti.

U drugim primenama Sunčeva energija i nije tako neusklađena, npr. za grijanje vode za potrebe naše primorske turističke privrede, jer tu se maksimum sunca poklapa sa maksimumom broja gostiju. U proizvodnji električne energije, takođe, postoji dobra usaglašenost, naročito kod nas. Poznato je da se u potražnji električne energije javlja dnevni vrh; sem toga, za nas je kritičan letnji period, kada nemamo dovoljno padavina i hidroenergije. Solarseme čelije bi, stoga, mogle da sačuvaju vodu velikih hidroakumulacija za jesen. (Mi smo, izgleda, u tom pogledu jedinstvena zemlja, zapravo idealna za spregu solarnih čelija i hidroenergije.)